

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำเสนอเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบ ประเภท และปริมาณการนำเสนอเนื้อหา ด้านศิลปวัฒนธรรมไทยในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน 4 ฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คมชัดลึก มติชน และผู้จัดการรายวัน ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม พ.ศ.2549 โดยรูปแบบการ วิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผสมผสานไปกับการสัมภาษณ์เชิงลึก บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ปริมาณเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมจำแนก ได้ใน 2 ลักษณะคือ จำนวนความถี่และปริมาณพื้นที่ ซึ่งในภาพรวมของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ หนังสือพิมพ์ที่มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ รองลงมาได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน คมชัดลึก และผู้จัดการรายวัน ส่วนหนังสือพิมพ์ที่มี ปริมาณพื้นที่ในการนำเสนอเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ รองลงมาได้แก่ หนังสือพิมพ์คมชัดลึก มติชน และผู้จัดการรายวัน

สถานการณ์ในรอบปี พ.ศ.2549 หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับมีความถี่ในการนำเสนอ เนื้อหาในเดือนเมษายนและมิถุนายนมากที่สุด ส่วนเดือนที่มีปริมาณพื้นที่การนำเสนอเนื้อหา มากที่สุด คือ เดือนมิถุนายน และเมื่อจำแนกเป็นรายวันพบว่าหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คมชัดลึก และ มติชน มีปริมาณการนำเสนอเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมในวันอาทิตย์มากที่สุด ต่างจาก หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันที่มีการนำเสนอเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมมากที่สุดในวันธรรมดา

หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับได้สะท้อนบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในการถ่ายทอดมรดก ทางสังคมและวัฒนธรรมโดยได้ให้ความสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรม โดย เรียงลำดับของจำนวนความถี่จากมากไปน้อยดังนี้คือ เนื้อหาด้านโบราณศิลปวัตถุและ โบราณสถาน ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านงานเขียนทางประวัติศาสตร์ ด้านวรรณกรรม และ ด้านภูมิปัญญา ซึ่งเมื่อเรียงลำดับตามปริมาณพื้นที่จากมากไปน้อย ได้แก่ เนื้อหาด้านโบราณ ศิลปวัตถุและโบราณสถาน ด้านงานเขียนทางประวัติศาสตร์ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ด้าน ภูมิปัญญา และด้านวรรณกรรม ส่วนรูปแบบการนำเสนอที่มีจำนวนความถี่และปริมาณพื้นที่ มากที่สุด คือ บทความ

ในรายละเอียดที่เกี่ยวกับจำนวนความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรม พบว่า หนังสือพิมพ์เดลินิวส์และผู้จัดการรายวันมีจำนวนความถี่ของรูปแบบการนำเสนอข่าวมาก ที่สุด หนังสือพิมพ์คมชัดลึกและมติชนให้ความสำคัญกับรูปแบบการนำเสนอบทความมากที่สุด

ประเภทเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมเนื้อหาที่เกี่ยวกับด้านโบราณศิลปวัตถุและโบราณสถานพบว่าเป็นเนื้อหาที่ตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับมากที่สุด โดยข้อมูลของชื่อหนังสือพิมพ์และเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมจะเห็นได้ว่าชื่อหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาด้านโบราณศิลปวัตถุและโบราณสถาน คือ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาด้านงานเขียนทางประวัติศาสตร์ คือ หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาด้านขนบธรรมเนียมประเพณี คือ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาด้านวรรณกรรม คือ หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาด้านกฎหมาย คือ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน

ปริมาณพื้นที่ของรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมในหนังสือพิมพ์ไทยรายวันพบว่า หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คมชัดลึก และมติชน มีปริมาณพื้นที่การนำเสนอรูปแบบการนำเสนอบทความมากที่สุด หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันให้ความสำคัญกับรูปแบบการนำเสนอสารคดีมากที่สุด พื้นที่เนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับด้านโบราณศิลปวัตถุและโบราณสถานเป็นเนื้อหาที่ตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับมากที่สุด โดยข้อมูลของชื่อหนังสือพิมพ์และเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมพบว่า หนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาด้านโบราณศิลปวัตถุและโบราณสถาน คือ หนังสือพิมพ์คมชัดลึก หนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาด้านงานเขียนทางประวัติศาสตร์ คือ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาด้านขนบธรรมเนียมประเพณี คือ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาด้านวรรณกรรม คือ หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาด้านกฎหมาย คือ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน

วัตถุประสงค์การนำเสนอเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมพบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับมีแนวทางการนำเสนอไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับมีวัตถุประสงค์ในการให้ข่าวสารมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การให้ข้อเสนอแนะ และการให้ความบันเทิง ตามลำดับ ส่วนแหล่งข่าวที่ทางหนังสือพิมพ์ได้รับข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ ได้แก่ แหล่งข่าวที่ทางหนังสือพิมพ์ดำเนินการให้นักข่าวออกไปทำข่าว รวมทั้งข่าวด้านศิลปวัฒนธรรมมักนำเสนอในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์มากกว่าการนำเสนอในหน้า 1

นอกจากนี้ โฆษณาด้านศิลปวัฒนธรรมที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ มีความถี่และพื้นที่ในการนำเสนอเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้ ได้แก่ โฆษณาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาด้านโบราณศิลปวัตถุและโบราณสถาน งานเขียนทางประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วรรณกรรม และกฎหมาย ตามลำดับ โดยมีหนังสือพิมพ์มติชนที่เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีการนำเสนอโฆษณาด้านศิลปวัฒนธรรมมากที่สุด